

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣΕνιαίος
Φορέας
Κοινωνικής
Ασφάλισης

ΑΝΑΡΤΗΣΗ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Αθήνα, 20 . 3 . 2019

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ &
ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ
ΔΙΑΔΟΧΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
Ταχ. Δ/νση: Ακαδημίας 22 10671 Αθήνα
Πληροφορίες: Μ. Πολυχρονοπούλου
Αριθ. Τηλ: 210 3666322
FAX: 210 3666010
e-mail: d.sintaxon@efka.gov.gr

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΑΡ :13

Αριθ. Πρωτ.
Σ22 /3

ΠΡΟΣ

Τους αποδέκτες του Πίνακα Α'

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. Δ/νση Χορήγησης Συντάξεων
Δημοσίου Τομέα
Κάνιγγος 29, 10110 Αθήνα
2. Υποομάδα Έργου Συντάξεων ΕΦΚΑ
Πατησίων 12, 10672 Αθήνα
3. «ΙΡΙΔΑ»
Κολοκοτρώνη 4 10561 Αθήνα

ΘΕΜΑ: «Παροχή οδηγιών για την εφαρμογή των άρθρων 17 και 36 του Ν.4387/2016 σχετικά με την αξιοποίηση του παράλληλου και μη χρόνου ασφάλισης, σε συνδυασμό με τις διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης »

ΣΧΕΤ: Οι εγκύκλιοι 37/2017 και 11, 23/2018

Σας ενημερώνουμε ότι εκδόθηκε το με αρ. πρωτ Φ.1500/Δ17/οικ.42472/969/14.3.2019 έγγραφο του ΥΠΕΚΑΑ (ΑΔΑ:677Ψ465Θ1Ω-ΑΛΡ), με το οποίο παρέχονται διευκρινήσεις για την εφαρμογή των άρθρων 17 και 36 του Ν.4387/2016 σχετικά με την αξιοποίηση του παράλληλου και μη χρόνου ασφάλισης, σε συνδυασμό με τις διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης.

Οι παραπάνω οδηγίες εφαρμόζονται από 13.5.2016 ημερομηνία ισχύος του Ν.4387/2016.

Όσον αφορά τη διαδικασία διεκπεραίωσης και εφαρμογής των ανωτέρω, θα επανέλθουμε με νεότερο έγγραφο.

Συν.: Το με αρ. πρωτ. Φ.1500/Δ17/οικ.42472/969/14.3.2019 έγγραφο του ΥΠΕΚΑΑ
(ΑΔΑ:677Ψ465Θ1Ω-ΑΛΡ)

Ακριβές Αντίγραφο
Η Προϊσταμένη
Του Αυτοτελούς Τμήματος
Διοικητικής Μέριμνας

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ
ΓΕΝΙΚΗΣ Δ/ΝΣΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΑΤΤΑΛΙΑΛΗ

Π. Κατωπόδη

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
& ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
 Γενική Δ/ση Κοινωνικής Ασφάλισης
 Δ/ση Δ17 – Παροχών Κύριας Σύνταξης
 Τμήμα Διαδοχικής Ασφάλισης

Πληροφ: Σ. Παπαϊωάννου
 213-1516747

e-mail: diad@ypakr.gr

Διεύθυνση: Σταδίου 29

Ταχ. Κωδ.: 101 10 Αθήνα

Αθήνα, 14.03.2019

Αρ. πρ.: Φ.1500/Δ17/οικ.42472/969

ΠΡΟΣ: 1. ΕΦΚΑ - Γενική Διεύθυνση
Απονομών Συντάξεων
Αγ. Κων/νου 8
106 71 Αθήνα
2. ΕΦΚΑ - Διεύθυνση Χορήγησης
Συντάξεων Δημόσιου Τομέα
Κάνιγγος 29
101 10 Αθήνα

ΘΕΜΑ: Παροχή διευκρινίσεων σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 17, 19 και 36 του ν. 4387/2016.

Σε συνέχεια των υπ' αριθμ. Φ.80000/οικ.58967/77/Δ29.17/29.12.2017 (ΑΔΑ: ΨΟΚΘ465Θ1Ω-Η58) και Φ.80000/Δ17/οικ.46340/1034/12.09.2018 (ΑΔΑ: ΨΞ2Λ465Θ1Ω-ΥΟΞ) Εγκυκλίων οδηγίων σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 17 και 36 για την αξιοποίηση του παράλληλου και μη χρόνου ασφάλισης καθώς και της υπ' αριθμ. Φ1500/οικ.1681/119/19.09.2017 (ΑΔΑ: 7Φ3Ζ465Θ1Ω-Κ63) σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 19 του ν. 4387/2016 περί διαδοχικής ασφάλισης, διευκρινίζουμε συμπληρωματικά τα ακόλουθα:

Γενικές αρχές:

1. Η δυνατότητα θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος με τις διατάξεις του άρθρου 19 του ν.4387/2016 περί διαδοχικής ασφάλισης εξετάζεται στις περιπτώσεις μη θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος με τις καταστατικές διατάξεις των ενταχθέντων φορέων.
2. Μετά την έκδοση του ν. 4387/2016, κατά τον υπολογισμό της σύνταξης, λαμβάνονται υπόψη όλοι οι χρόνοι ασφάλισης και δεν νοείται μη συνυπολογισμός χρόνου ασφάλισης για τον οποίο έχουν καταβληθεί εισφορές.
3. Χρόνος ασφάλισης που έχει διανυθεί στον ΕΦΚΑ από 1.1.2017 και εντεύθεν λαμβάνεται υπόψη υποχρεωτικά τόσο για την θεμελίωση όσο και για τον υπολογισμό του ποσού της εθνικής και ανταποδοτικής σύνταξης.
4. Κάθε χρόνος ασφάλισης που έχει διανυθεί έως 31.12.2016 και δεν έχει ληφθεί υπόψη για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος, υπολογίζεται στο ποσό της σύνταξης κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 30 του ν. 4387/2016.
5. Στις περιπτώσεις που έχει διανυθεί παράλληλα χρόνος ασφάλισης σε περισσότερους του ενός ενταχθέντες στον Ε.Φ.Κ.Α. φορείς πριν την ένταξή τους στον Ε.Φ.Κ.Α., ο

ασφαλισμένος δύναται να επιλέξει, για το παράλληλο αυτό διάστημα, το χρόνο ασφάλισης που επιθυμεί να συνυπολογίσει σύμφωνα με τις διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης. Για τον παράλληλο χρόνο ασφάλισης ο οποίος δεν συνυπολογίζεται σύμφωνα με τα ανωτέρω, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 17 και 36 του ν. 4387/2016. Για τον διαδοχικά ασφαλισμένο που κατά τη λήξη της υποχρεωτικής ασφάλισής του μετά την 01.01.2017, προκύπτει πολλαπλή δραστηριότητα, δύναται να επιλέξει τις προϋποθέσεις του ενταχθέντος φορέα με τις οποίες επιθυμεί να συνταξιοδοτηθεί, τηρουμένων των προϋποθέσεων της παρ. 1 του άρθρου 19 του ν. 4387/2017.

6. Οι χρόνοι ασφάλισης με τους οποίους θεμελιώνεται το δικαίωμα καθώς και ο χρόνος ασφάλισης στον ΕΦΚΑ λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του ποσού της εθνικής και ανταποδοτικής σύνταξης. Οι χρόνοι ασφάλισης παράλληλοι και μη παράλληλοι που δεν λαμβάνονται υπόψη στη θεμελίωση του δικαιώματος προσαυξάνουν το ποσό της σύνταξης κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 30 του ν. 4387/2016.

Θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος αυτοτελώς σε έναν πρώην φορέα

Παράδειγμα 1:

Ασφαλισμένος στο πρώην ΝΑΤ από το 2002 έως 31.12.2017 (15 χρόνια). Επίσης ασφαλισμένος στον πρώην ΟΑΕΕ από το 2009 έως 31.12.2018 (9 χρόνια). Υποβάλει αίτημα συνταξιοδότησης στον ΕΦΚΑ έχοντας συμπληρώσει το 57^ο έτος της ηλικίας του. Ο εν λόγω ασφαλισμένος έχει διαδοχικό χρόνο ασφάλισης. Δεν είναι υποχρεωμένος να κάνει χρήση των διατάξεων του άρθρου 19 του ν. 4387/2016 γιατί έχει θεμελιώσει αυτοτελές συνταξιοδοτικό δικαίωμα πλήρους σύνταξης με τις διατάξεις του πρώην ΝΑΤ.

Πριν την εφαρμογή του ν. 4387/2016 ο εν λόγω ασφαλισμένος θα λάμβανε μία σύνταξη από το πρώην ΝΑΤ και θα ανέμενε τη θεμελίωση του δεύτερου συνταξιοδοτικού του δικαιώματος από τον πρώην ΟΑΕΕ στο 67^ο έτος της ηλικίας του. Μετά την έκδοση του ν. 4387/2016 όλοι οι χρόνοι ασφάλισης λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό της σύνταξης και δεν νοείται μη συνυπολογισμός χρόνου ασφάλισης για τον οποίο έχουν καταβληθεί εισφορές. Αν ο ασφαλισμένος υποχρεούταν να κάνει χρήση των διατάξεων του άρθρου 19 της διαδοχικής ασφάλισης, περί κρίσης αρμοδιότητας και προϋποθέσεων συνταξιοδότησης της τελευταίας δραστηριότητας (πρώην ΟΑΕΕ), το αίτημα θα απορριπτόταν και δεν θα εξεταζόταν με τις διατάξεις του προηγούμενου ασφαλιστικού φορέα (ΝΑΤ) εφόσον δεν πληροί το ηλικιακό όριο του τελευταίου (ο πρώην ΟΑΕΕ δεν χορηγεί σύνταξη στο 57^ο όριο ηλικίας). Ο ασφαλισμένος δεν θα μπορούσε να λάβει σύνταξη παρόλο που θα είχε ήδη θεμελιωμένο συνταξιοδοτικό δικαίωμα.

Ο υπολογισμός του ποσού της σύνταξης πραγματοποιείται ως εξής:

- μία εθνική σύνταξη για το χρόνο ασφάλισης από 2002-2018 για 17 χρόνια (χρόνος ασφάλισης ΝΑΤ και ΕΦΚΑ από 01.01.2017),
- μία ανταποδοτική σύνταξη για το χρόνο ασφάλισης από 2002 - 2018, σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν. 4387/2016 και τα ποσοστά αναπλήρωσης που αντιστοιχούν για 17 έτη και το μέσο όρο των συνταξίων αποδοχών από το 2002 έως το 2018, στις οποίες περιλαμβάνονται και τα εισοδήματα από το ελευθέριο επάγγελμα των ετών 2017 και 2018.
- προσαύξηση σύνταξης κατά τα προβλεπόμενα στο αρθ. 30 του ν. 4387/2016 για τον παράλληλο χρόνο ασφάλισης του πρώην ΟΑΕΕ (2009-2016).

Παράδειγμα 2:

Ασφαλισμένος πατέρας ανηλίκου παιδιού ο οποίος διορίζεται τον Ιούνιο 1986 μόνιμος υπάλληλος στο Δημόσιο. Ο εν λόγω ασφαλισμένος έχει προγενέστερο χρόνο ασφάλισης και στο ΙΚΑ-

ΕΤΑΜ κατά τα έτη 1980-1985. Υποβάλει αίτημα συνταξιοδότησης στον ΕΦΚΑ το έτος 2018 στην ηλικία των 52 ετών.

Έχει θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα με μόνο το χρόνο του Δημοσίου (με τις συνταξιοδοτικές προϋποθέσεις του έτους 2011, με 25 έτη ασφάλισης και 52^ο έτος ηλικίας). Το δικαίωμα αυτό, μετά την εφαρμογή του ν. 4387/2016 δεν μπορεί να απωλεσθεί. Ο ασφαλισμένος δεν επιθυμεί να κάνει χρήση των διατάξεων του άρθρου 19 περί διαδοχικής ασφάλισης, προκειμένου να θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα με τις προϋποθέσεις του Δημοσίου. Ωστόσο, δεν παραιτείται από την αξιοποίηση του χρόνου του πρώην ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Ως εκ τούτου, ο χρόνος ασφάλισης στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ θα ληφθεί υπόψη στην προσαύξηση του ποσού της σύνταξης.

Ο υπολογισμός του ποσού της σύνταξης πραγματοποιείται ως εξής:

- μία εθνική σύνταξη για το χρόνο ασφάλισης από 1986-2018 (32 έτη)
- μία ανταποδοτική σύνταξη για το χρόνο ασφάλισης από 1986 - 2018, σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν. 4387/2016 και τα ποσοστά αναπλήρωσης που αντιστοιχούν για 32 έτη και το μέσο όρο των συνταξίμων αποδοχών από το 2002 έως 2018.
- προσαύξηση σύνταξης κατά τα προβλεπόμενα στο αρθ. 30 του ν. 4387/2016 για τον χρόνο του πρώην ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για τα έτη 1980-1985.

Θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος με συνυπολογισμό διαδοχικού χρόνου ασφάλισης δύο πρώην φορέων και χρήση των διατάξεων του άρθρου 19

Για τους ασφαλισμένους που δεν θεμελιώνουν αυτοτελές συνταξιοδοτικό δικαίωμα με τις συνταξιοδοτικές προϋποθέσεις κάποιου εκ των ενταχθέντων στον ΕΦΚΑ φορέων-κλάδων στους οποίους είχαν υπαχθεί κατά τη διάρκεια του εργασιακού τους βίου, ελέγχεται η δυνατότητα συνταξιοδότησης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 19 του ν. 4387/2016.

Παράδειγμα 3

Ασφαλισμένος στο πρώην ΕΤΑΑ-ΤΣΜΕΔΕ από το 1981, προσλαμβάνεται ως έκτακτος υπάλληλος-μηχανικός στο Δημόσιο την 01.06.1985 και μονιμοποιείται το 1995. Τα έτη 01.01.1993-31.12.1994 τα αναγνωρίζει στο Δημόσιο με τις σχετικές διατάξεις (άρθρο 17 και 20 του ν. 2084/1992).

Επίσης, κάνοντας χρήση των διατάξεων των άρθρων 17 και 36 του ν. 4387/2016, ο ασφαλισμένος από 01.01.2017 καταβάλλει μία ασφαλιστική εισφορά κατά τα προβλεπόμενα για τους δημοσίους υπαλλήλους.

Το έτος 2018, έχοντας συμπληρώσει το 60^ο έτος της ηλικίας του, υποβάλει αίτημα συνταξιοδότησης. Αφού δεν θεμελιώνει αυτοτελές συνταξιοδοτικό δικαίωμα, ελέγχεται εάν συνταξιοδοτείται δυνάμει των προβλεπόμενων στο αρθ. 19 του ν. 4387/2016.

Έστω ότι, λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 19 περί αρμοδιότητας, καθορίζεται ότι θα συνταξιοδοτηθεί με τις προϋποθέσεις του Δημοσίου.

Ως εκ τούτου, ο υπολογισμός του ποσού της σύνταξης πραγματοποιείται ως εξής:

- μία εθνική σύνταξη για το διαδοχικό χρόνο ασφάλισης από 1981-2018 (38 έτη)
- μία ανταποδοτική σύνταξη για το χρόνο ασφάλισης (1981-2018), λαμβάνοντας υπόψη το μέσο όρο συνταξίμων αποδοχών από το 2002 έως το 2018 και τα ποσοστά αναπλήρωσης για 38 έτη,
- προσαύξηση σύνταξης για τα έτη ασφάλισης στο πρώην ΕΤΑΑ-ΤΣΜΕΔΕ (1985-2016) με τον σχετικό συντελεστή αναπλήρωσης 0,075%. (Εάν ο ανωτέρω ασφαλισμένος δεν αναγνώριζε τα έτη 1993-1994 με τις σχετικές διατάξεις δεν θα έπαιρνε την προσαύξηση για τα έτη αυτά).

Παράδειγμα 4

Μητέρα που έχει ανήλικο τέκνο το έτος 2010, ασφαλισμένη στον πρώην ΤΕΒΕ-ΟΑΕΕ από το 1992 έως 31.12.2016 και από 01.01.2017 έως 31.12.2018 στον ΕΦΚΑ (27 έτη ασφάλισης). Για τη χρονική περίοδο από το 2008 έως 31.12.2016 και από 01.01.2017-31.12.2017 ασφαρίζεται και ως μισθωτή στο πρώην ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και ΕΦΚΑ (9 έτη ασφάλισης). Υποβάλλει αίτημα συνταξιοδότησης το 2019 στον ΕΦΚΑ έχοντας συμπληρώσει το 60^ο έτος της ηλικίας της.

Η ασφαλισμένη δεν θεμελιώνει αυτοτελές συνταξιοδοτικό δικαίωμα με βάση τις διατάξεις κανενός εκ των δύο πρώην φορέων. Όμως, μπορεί να συνυπολογίσει στον χρόνο του πρώην ΙΚΑ-ΕΤΑΜ τον μη παράλληλο χρόνο του πρώην ΤΕΒΕ-ΟΑΕΕ και να συμπληρώνει τις απαιτούμενες 5500 ημέρες ασφάλισης θεμελιώνοντας συνταξιοδοτικό δικαίωμα με τις προϋποθέσεις του πρώην ΙΚΑ-ΕΤΑΜ του έτους 2010 ως μητέρα ανηλίκου τέκνου, κάνοντας χρήση των διατάξεων του άρθρου 19 του ν. 4387/2016 περί αρμοδιότητας.

Ο υπολογισμός του ποσού της σύνταξης πραγματοποιείται ως εξής:

- μία εθνική σύνταξη για 27 έτη ασφάλισης (1992-2018),
- μία ανταποδοτική σύνταξη για 27 έτη ασφάλισης (1992-2018) λαμβάνοντας υπόψη τα ποσοστά αναπλήρωσης του άρθρου 8 του ν. 4387/2016 για 27 έτη και το μέσο όρο των συνταξίμων αποδοχών από το 2002-2007 του πρώην ΤΕΒΕ-ΟΑΕΕ, από το 2008 έως 31.12.2016 του πρώην ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και από 01.01.2017 έως 31.12.2018 των συνταξίμων αποδοχών τόσο της μισθωτής εργασίας όσο και της αυτοαπασχόλησης.
- Προσαύξηση σύνταξης για τον παράλληλο χρόνο ασφάλισης στο πρώην ΟΑΕΕ (2008-2016).

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείου Υφυπουργού
3. Γραφείο Γεν. Γραμματέως Κ.Α.
4. Γραφείο Γεν. Διευθύντριας Κ.Α.
5. Όλες τις Δ/σεις της ΓΓΚΑ
6. Δ/ση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
& Εξυπηρέτησης του Πολίτη -
Σημείο Επαφής «Ιριδα»

Ο Υφυπουργός

Αναστάσιος Πετρόπουλος